

Dosarul nr. 3ra-1221/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valeriu Diaconu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ca fiind ilegal actul administrativ, repunerea în dreptul lezat de recalculare a pensiei concomitent cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, prin obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul lunar achitat procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie, cu recalcularea pensiei ținând cont de componentele inițiale a salariului mediu la numirea pensiei,

împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 18 iulie 2017, Valeriu Diaconu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ca fiind ilegal actul administrativ, repunerea în dreptul lezat de recalculare a pensiei concomitent cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, prin obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul lunar achitat procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie, cu recalcularea pensiei ținând cont de componentele inițiale a salariului mediu la numirea pensiei. (f.d. 1-9)

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, a activat în organele procuraturii din anul 1984 până în anul 2015. Începând cu 1 decembrie 2008 la atingerea vârstei de 50 ani în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură în vigoare la acel moment, a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu și a durat aceasta până la sfârșitul anului 2011.

A remarcat că, în conformitate cu art. 34 alin.(6) a Legii nr.118-XV, procurorii pensionari beneficiază de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, drept care l-a dobândit la 15 ianuarie 2011.

Reclamantul a relevat prevederile art. 73 alin.(8) din Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, în corespundere cu care procurorii pensionați de asemenea beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor, a pensiei în mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute dobândit legal la 15 februarie 2011. Faptul obținerii la 1 decembrie 2008 a dreptului de recalculare a pensiei la majorarea salariului de funcție a procurorului în exercițiu și utilizarea acestui drept până la sfârșitul anului 2011, nu este negat nici de pârâtă.

A notat că, potrivit Legii nr. 37 din 07 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35% și se efectuează începând cu 1 ianuarie 2013.

Iar, în acord cu Legea nr.152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016 salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor și Legii nr. 3 din 25 decembrie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

A susținut că, în accepțiunea art. 51 alin.(3), lit. b) și art.52 lit. b) din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, salariul de funcție al procurorului în Procuratura teritorială, cu o vechime în funcția de procuror de peste 16 ani este în mărime de 4,5 salarii medii pe economie, iar pentru executarea funcției de conducere de procuror-șef al secției din cadrul Procuraturii teritoriale i se atribuie un spor calculat în raport procentual față de salariul de funcție în mărime de 12 %.

Astfel, din motive neîntemeiate, nu a fost efectuată recalcularea pensiei, lipsindu-l de dreptul dobândit licit în anul 2008 de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an.

Reclamantul a mai indicat că la 14 iunie 2017 s-a adresat CNAS cu cerere prealabilă întru restabilirea dreptului de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în funcție, în baza Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, Legii nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură și a Legii nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La 3 iulie 2017, CNAS a expediat în adresa reclamantului decizia nr. D-1069/17 din 3 iulie 2017, prin care a refuzat admiterea cerințelor, argumentând că temei legitim de recalcularea pensiei ca procuror din salariu majorat al procurorilor în exercițiu, nu este.

Reclamantul a considerat că, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1069/17 din 3 iulie 2017, prin care s-a refuzat în admiterea cerințelor este ilegală și pasibilă de a fi anulată, cu obligarea CNAS de a recalcula și achita pensia conform cerințelor formulate.

A subliniat și faptul că, pârâta la examinarea cerințelor prealabile nu a determinat corect raportul juridic în cauză, circumstanțe importante pentru soluționarea litigiului și nu a luat în considerare, că Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care au fost abrogate alin. (3)-(10) ale art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură nu este aplicabilă în cazul din speță, deoarece contravine normelor CEDO, practicii unanim recunoscute a CtEDO, Constituției, hotărârilor Curții Constituționale, legislației civile naționale și principiului securității juridice, instituit în jurisprudența instanțelor internaționale și naționale.

A mai adăugat că, în condițiile Legii nr. 902 din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, Legii nr. 118-XV cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului) și Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, fiind procuror în demisie, deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător.

De aceleași stipulări prevăzute în Legea nr. 118-XV din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură și Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, s-au bucurat și procurorii, fapt de care au beneficiat până la sfârșitul anului 2011.

A mai remarcat că, procurorii pensionați până la adoptarea Legii nr. 118 din 14 martie 2003 primeau pensiile conform prevederilor Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Atât Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, cât și cele anterioare (din 1992 și 2003) asigură reglementarea garanțiilor sociale, una din ele fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vârstă - 50 ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Reclamantul a notat că, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate, nu poate fi suspendată prin act normativ adoptat ulterior. Curtea Constituțională prin hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, a declarat neconstituționale art. II și pct. 7. 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în partea referitoare la art. 461 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Art. II din Legea 56 din 9 iunie 2011 face referire la modificarea art. 26, 31, 32, 32/1, 32/2, 32/3 și 33 ale Legii nr, 44 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Modificările la normele enumerate au fost declarate neconstituționale integral, în condițiile precitate, aceste legi nu se mai aplică nici pentru procurorii pensionați până la 9 iunie 2011 (reclamantul fiind pensionat la 15 februarie 2011).

Valeriu Diaconu a solicitat prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a pretențiilor din 11 octombrie 2017, recunoașterea ca fiind ilegală decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1069/17 din 3 iulie 2017, repunerea în dreptul lezat de recalculare a pensiei concomitent cu majorarea salariului procurorului în exercițiu prin obligarea CNAS la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă începând cu 5 aprilie 2013, în baza Legii nr. 37 din 7 martie 2013, reieșind din salariul lunar achitat procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie, iar începând cu 1 august 2016 în baza Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 și Legii nr. 152 din 1 iulie 2016 reieșind din salariul procurorului șef de subdiviziune (direcție) în exercițiu din cadrul Procuraturii Generale cu stagiu de muncă mai mare de 16 ani, cu recalcularea pensiei de fiecare dată începând cu data de 1 a lunii majorării generale a salariului

procurorului în exercițiu, ținând cont de componentele inițiale a salariului mediu la numirea pensiei. (f.d. 68)

Prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de către Valeriu Diaconu a fost admisă. S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-1069/17 din 03 iulie 2017. A fost repus Valeriu Diaconu în dreptul lezat privind recalcularea pensiei concomitent cu majorarea salariului procurorului în exercițiu. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite lui Valeriu Diaconu pensia pentru vechimea în muncă, în mărimea recalculată, începând recalcularea cu data de 5 aprilie 2013, în baza Legii nr. 37 din 07 martie 2013, reieșind din salariul lunar achitat procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie și continuând recalculul cu 1 august 2016 în baza Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 și Legii nr. 152 din 1 iulie 2016, reieșind din salariul procurorului în exercițiu în funcția deținută la data ieșirii la pensie și ținând cont de vechimea totală în muncă în funcția de procuror, efectuând recalcularea pensiei din data de întâi a lunii majorării generale a salariului procurorului în exercițiu (f.d. 87-88, 91-106).

La 21 februarie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, ca fiind ilegală. (f.d. 90, 122-124)

Prin decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d.128-144)

Pentru a decide astfel, instanța de apel având în susținere prevederile art. 1 alin. (2), 14, 17 alin. (1) ale Legii contenciosului administrativ, art. 34 alin. (1), (6) al Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (abrogată la 17 martie 2009), art. 73 alin. (8) al Legii din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură (înredacția depunută până la 1 august 2011), art. 6 Cod civil, a reținut că, prima instanță corect a stabilit că dreptul social cu privire la beneficierea pensiei pentru vechimea în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit de către Valeriu Diaconu la 1 decembrie 2008 la atingerea vârstei de 50 ani, în temeiul Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură și are valoare economică incontestabilă.

În așa fel, Colegiul a concluzionat că, dreptul lui Valeriu Diaconu cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu, este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform prevederilor art. 6 Cod civil, care stabilește expres că legea civilă nu are caracter retroactiv.

Instanța de apel a remarcat faptul că, Valeriu Diaconu justificat a invocat, în susținerea temeiniciei cererii de chemare în judecată, că conform prevederilor Legii nr. 118 din 14 martie 2003 cu privire la Procuratură (ajustată la Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului), Legii nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, fiind procuror în demisie, a obținut dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecători, de care a beneficiat până în anul 2011.

Mai mult, Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, ca și cele anterioare (din 1992 și 2003), asigura reglementarea garanțiilor sociale, una din ele

fiind acordarea pensiei procurorului ca entitate de demnitate publică, la o anumită vârstă - 50 ani, cu respectarea obligatorie a principiului de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Prin urmare, modul de recalculare a pensiei la fiecare creștere ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție se efectuează în conformitate cu alin. (3), lit. b) al art. 51 din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor.

La 16 iulie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Reiterând motivele de fapt și de drept invocate în fazele procedurale anterioare, recurentul în cererea de recurs și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerând că instanțele ierarhic inferioare la emiterea deciziilor sale au apreciat eronat circumstanțele de fapt ale cauzei.

A menționat că, intimatul devenind pensionar în anul 2008 până în anul 2011 a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, deoarece Legea prevedea această recalculare, iar începând cu 1 iulie 2011, legea nu mai prevedea recalcularea pensiei, ca urmare relațiile beneficiarului de pensie în raport cu CNAS, din 2011 până în prezent, cad sub guvernarea Legii noi, aceasta deoarece sunt relații în curs de realizare și urmează să fie guvernate de Legile în vigoare la momentul realizării.

Recurenta a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de către Valeriu Diaconu.

Prin referința din 4 septembrie 2018, Valeriu Diaconu a solicitat declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 iunie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent, la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 16 iulie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva